BELGIE - BELGIQUE
BRUSSEL X
1/9466

Sporen

TIJDSCHRIFT VOOR HERINNERINGSEDUCATIE
DRIEMAANDELIJKS • JAARGANG 10 • NR. 41 • APRIL - JUNI 2010 • AFGIFTEKANTOOR: BRUSSEL X
EEN UITGAVE VAN VZW AUSCHWITZ IN GEDACHTENIS • WWW.AUSCHWITZ.BE • ERKENNINGSNUMMER SPOREN: P602292

Schooltwinning en Herinneringseducatie

Op vrijdag 26 maart 2010 om 11.00 uur werden er bloemen neergelegd samen met korte toespraken aan de graven van de Franse militairen (van Marokkaanse origine) op de begraafplaats van 't Schoonselhof te Antwerpen.

Een delegatie van het "Institut de Technologie des Pêches Maritimes de Laâyoune (Maroc)" kwam in kader van een uitwisseling met het Maritiem Instituut Mercator Oostende (thema: Visserij en geschiedenis: Marokko-België) op bezoek in Antwerpen. De Consul Generaal van Marokko nam aan de plechtigheid deel.
Daarnaast was er de uitwisseling van het KTA Drie Hofsteden Kortrijk met Collège Mohamed Abdelkarim el Khatabi El Ouatia uit Marokko en aanwezig op de Regionale Herinneringseducatiedag, georganiseerd door de Senaat, met getuigenis van Paul baron Halter: http://picasaweb.google.com/FrankVanEeckhout/REGIONALEHERINNERINGSDAGTWINNINGfeat=directlink & www.senate.be.

INHOUD

p.2 Dag Democratie
Week tegen Racisme
p.3 Film La Rafle
p.4-5 Baron Halter
p.6 Boek / Senaat / Genk
p.7 Schrijfwedstrijd
p.8 Colofon

Verantwoordelijke uitgever: Paul Baron Halter, Huidevettersstraat 65, 1000 Brussel

≡ BEVESTIG MIJ AAN HET PRIKBORD ≡ LEG MIJ IN DE LERAARSKAMER A.U.B. ≡ BEVESTIG MIJ AAN HET PRIKBORD ≡ LEG MIJ IN DE LERAAR

Dag van de Democratie en Verdraagzaamheid

Naast een plechtig moment (neerleggen van bloemen in aanwezigheid van leerlingen en prominenten zie foto's hiernaast) in het Fort van Breendonk, heeft het onderwijsproject "Auschwitz in Gedachtenis" Thuis in de Stad (Onderwijswandelingen) samen met de organisatie van de Dag voor de Democratie en Verdraagzaamheid van het gebeuren op 7 mei 2010 een hoogtepunt gemaakt in de verschillenden scholen. Per project in een school was er een andere bezoekende school (50 leerlingen) aanwezig die aan de activiteiten deelnam (toonmomenten van het project rond Democratie). De nationale aanpak werd ook in de verf gezet door de aanwezigheid van een secundaire school Koninklijk Atheneum Kelmis uit de Duitse sprekende gemeenschap van België. Dag van Democratie en Verdraagzaamheid is mogelijk gemaakt met de medewerking van:Joods Museum van Deportatie en Verzet – Nationaal Gedenkteken van het Fort van Breendonk – VSKO - Go! – POV – OVSG – 8 Mei comité regio Mechelen – Vrienden van het Gedenkteken Fort van Breendonk – VZW Instituut Eduard Meys – Scholengroep 5 – Scholengroep Rivierenland – Onderwijsproject "Auschwitz in Gedachtenis" – Auschwitz Stichting – Thuis in de Stad Onderwijswandelingen– Vredescentrum Antwerpen

We lazen het volgende verslag in het Nieuwsblad
"Scholieren onder indruk van verhaal Anne Frank - 08/05/2010
Twintig scholen bereidden al weken de Dag van de Democratie voor. De scholieren leerden op die manier over de gruwelijkheden van WOII. Gisteren stond een voorstelling over Anne Frank op het programma.
De voorstelling over *Anne Frank en het Achterhuis* werd gebracht voor leerlingen van het Leonardo Lyceum Campus Quellin, Campus Pestalozzi en het Koninklijk Atheneum van Knokke-Heist. Al weken werken deze en zeventien andere scholen rond de Dag van de Democratie, zaterdag. Het is de dag dat het einde van de Tweede Wereldoorlog herdacht wordt. De studenten bezochten onder meer het Fort van Breendonk, het Museum van Deportatie en Verzet in Mechelen en luisterden naar getuigenissen over de concentratiekampen. Gisteren vond in het BAFF-theater het sluitstuk plaats van dit project rond democratie en verdraagzaamheid. Minister van Staat, Vic Anciaux bracht samen met juriste Ellen Melis een pakkende vertelvoorstelling over Anne Frank naar een regie van Theo Hijzen. 'De nieuwe generatie mag niet vergeten wat er in het midden van vorige eeuw is gebeurd', zegt Anciaux. 'Ook in ons land werden tijdens de Tweede Wereldoorlog 25.000 joden naar concentratiekampen gedeporteerd.' Ook vandaag, nu haat weer gepredikt wordt, nu weer verderfelijke ideeën van discriminatie en uitsluiting de kop opsteken, alleen omwille van een verschillende huidskleur, cultuur of godsdienst, is het belangrijk dat we dit niet vergeten.' De honderd aanwezige leerlingen waren onder de indruk van de vertelling over het ondergedoken joodse gezin. 'Dit mag nooit meer gebeuren', zegt Oles Menchuk (18) van het Leonardo Lyceum Campus Quellin. 'Het verhaal van Anne Frank is daarom van een enorm belang.' "

GWTR Gentse Week tegen Racisme 2010-05-18

De Gentse Week tegen Racisme 2010 had succes, naast de deelname van 40 organisaties aan verschillende manifestaties werd een syndicale vormingsdag voor schoolafgevaardigden georganiseerd.

Herinneringseducatie in dialoog

Op dinsdag 30 maart 2010 nodigde het BCH alle aanbieders van herinneringseducatie uit voor een Forumdag in Brussel. Er werd letterlijk een forum aangeboden waar de verschillende organisaties vertrouwd konden raken met het BCH en met onze opdracht. Ook hebben we samen nagedacht over het ontwikkelen en communiceren van een kwaliteitsvolle herinneringseducatie. Deze dag bleek een unieke gelegenheid om samenwerkingsmogelijkheden na te gaan en informatie uit te wisselen.

De film 'La Rafle' - bespreking

Op 27 maart 1942 vertrok, in navolging van de besluiten van de Endlösung – de conferentie van Wannsee - het eerste transport uit Frankrijk. Het konvooi telde 1.112 buitenlandse Joden. Op 31 maart kwam het aan in Auschwitz. Het waren de eerste Joden van West-Europa die werden gedeporteerd. De razzia's in Frankrijk volgden mekaar op.
Op 16 juli 1942 werd in de rue de Turenne in de vroege ochtend een nieuwe razzia gehouden (de razzia van de Vélodrome d'hiver of Vél d'Hiv – zoals men deze noemde). Deze politie-actie was georganiseerd na verschillende besprekingen tussen de regering van Petain en de nazi-bezetting administratie. De codenaam van deze operatie was "Vent PRINTANIER" en alle arrestaties werden gemaakt door niet minder dan 4.500 Parijse politiemensen onder toezicht van de Franse politie-ambtenaren.

Oorspronkelijke bedoeling was alleen de joden te arresteren die ouder waren dan 16 jaar. Het is onder het voorstel van de minister-president Laval dat alle kinderen werden gearresteerd. In het totaal werden 13.152 mannen, vrouwen en kinderen opgepakt, de helft van het beoogde aantal, de razzia was immers uitgelekt. 4.992 van hen, voornamelijk alleenstaande mannen of kinderloze koppels, werden overgebracht naar Drancy. De overigen bracht men later naar Pithiviers en Beaune-la-Rolande.

De film **'La Rafle'** vertelt deze intrieste gebeurtenis, één van de grootste Franse tragedies in de deportaties van joodse mensen, bevolen door het Vichy regime.
De film focust op het gezin Weisman en hun vrienden voor wie het leven ondanks gele sterren en bordjes met 'Verboden voor Joden' aanvankelijk vrij normaal lijkt door te gaan, vooral voor de kinderen die gewoon kattenkwaad blijven uithalen.
We volgen de gebeurtenissen door de ogen van de 11-jarige Joseph Weismann. Joseph, zijn vrienden en familie vinden een onderkomen in het bezette Parijs op Butte Mont-martre. Ze proberen er het beste van te maken. Hun geluk is echter van korte duur. Hun geschiedenis wordt afgewisseld met beelden van Hitler en de leiders van het land, genietend van het leven terwijl ze plannen smeden om een oplossing te geven aan het jodenprobleem. Die ironie wordt nog versterkt door de muziek die af en toe vrolijk is en wijst op het valse gevoel van veiligheid bij het joodse deel van de bevolking. Niettegenstaande de pesterijen van de nazi's geleidelijk opgevoerd worden, maakt niemand zich eigenlijk ongerust. Tot op de dag van de realiteit. De omstandigheden voor de arrestanten waren hard: zij konden alleen een deken, een trui, een paar schoenen en twee hemden meenemen. De meeste families werden opgesplitst en werden nooit herenigd.

Van de Vélodrome D'Hiver gaat het voor Joseph naar het kamp in Beaune-La-Rolande, van Vichy naar het terras van het Berghof. De film La Rafle volgt de lotgevallen van de slachtoffers en de beulen.
De Franse staat ontkende tot 1995 iedere verantwoordelijkheid voor wat er zich toen heeft plaatsgevonden, maar in een toespraak die hij op 16 juli van dat jaar uitsprak erkende de Franse president Jacques Chirac de medeverantwoordelijkheid van de Franse staat voor deelname aan wat hij omschreef als "misdadige waanzin". Het hoogste Franse rechtscollege, de Conseil d'État, heeft de juridische verantwoordelijkheid van de Franse staat voor de deportatie van Joden tijdens de Tweede Wereldoorlog erkend.
Serge Klarsfeld, die de maker van de film historisch advies gaf, prees Chirac om de woorden waarvan we altijd gehoopt hebben dat we ze eens zouden horen.
In 2006 veroordeelde de administratieve rechtbank van Toulouse de Franse staat tijdens het Vichy-regime en de spoorwegmaatschappij SNCP wegens deportatie van Joden, zigeuners en homoseksuelen, tijdens de Tweede Wereldoorlog. Zij verweten de spoorwegmaatschappij SNCF in het bijzonder "nooit iets te hebben ondernomen tegen de transporten". Integendeel, de spoorwegmaatschappij zou zelfs facturen voor treinkaartjes voor de derde klasse hebben uitgeschreven en de "betaling hiervan ook nog na de bevrijding hebben opgeëist". Aan de aanklagers moesten zij een schadevergoeding van € 62.000 betalen.

Regisseur Roselyne Rose Bosch klaagt de houding, de acties van de Franse politie aan. Daarnaast toont de cineaste ons de mensen die wel probeerden te helpen, meestal met enorme risico's voor zichzelf.
Deze film over vriendschap, solidariteit en moed in moeilijke en gruwelijke tijden geef een sterk beeld van een periode die nooit vergeten mag worden.

Deze film van Rose Bosch is een absolute aanrader.
Duur: 215'.

DE KEULENAER Paul

Lees ook:

- La Shoah en France, Serge Klarsfeld, 4dln, dl 1: Vichy - Auschwitz (juillet 1940-août 1942); depuis le "crime de bureau" jusqu'à l'acheminement des déportés, le récit de la déportation des Juifs; dln 2 et 3: Le Calendrier des déportations (septembre 1942-août 1944); le détail sur le martyre des Juifs de France; dl 4: Le Mémorial des enfants, 2001, Fayard Paris (ISBN 2 213 61089 4)
- Les camps des Juifs dans le Nord de la France (1942-1944), D. Delmaire, in *Bulletin d'information MEMOR*, décembre 1987.
- Rue Ordener, rue Labat, Sarah Kofman , 2004, De Arbeiderspers (ISBN 9789029525510) Een autobiografisch boek.
- Haar naam was Sarah. Tatiana de Rosnay, 2007, Artemis & Co Amsterdam (ISBN 978 90 472 0006 2) roman.

“Mensch van het jaar”
EEN PORTRET
“Terughoudendheid is mij altijd eigen geweest”

Baron HALTER Paul
Voorzitter Stichting Auschwitz - Auschwitz in gedachtenis

Op maandag 19 april 2010 kreeg Paul Halter samen met Léon Finkielsztejn, Abraham Neszaten, Ignace Lapiower en Bernard Fenerberg - vijf joodse partizanen - erkenning als Mensch van het jaar[1], uitgereikt door het Centre Communautaire Laïc Juif Brussel en de redactie van het tijdschrift Regards.

De vorige laureaten waren Nathan Ramet, Yvonne Jospa (d.), Sarah Goldberg (d.), Maurice Pioro, Roger Lallemand, Siegi Hirsch, Rik Szyffer (d.), Sophie Rechtman, Andrée Geulen-Herscovici, Thomas Gergely, Simon Gleicher en Marie Pinhas-Lipstadt.

We hebben nu gekozen om “ de laatste overlevenden van verzetslui, die zich hebben ingezet om levens van anderen te redden, waarvan de inzet en moed onvoldoende werd benadrukt” onder de aandacht te brengen aldus David Susskind stichter en erevoorzitter van het centrum.

Onze voorzitter is één van hen. Hoog tijd om ook iets over hem te schrijven!

De roots van zijn ouders liggen in Polen. Daar ze Bundisten[2] waren zijn ze moeten uitwijken naar Zwitserland. Op 10 oktober 1920 wordt in Genève Paul Halter geboren, maar ook nu weer omwille van politieke redenen verlaat het gezin Halter Zwitserland en komt zo in België terecht. Vader Halter, een fervent esperantist[3], opent in Brussel een horlogerie-en bijouteriezaak.

Praten over politiek was in het gezin alomtegenwoordig. Vanaf 1935 reeds was Paul actief in de “Rode Valken”. Zijn engagement was zelfs van die aard dat hij in 1936 wilde deelnemen aan de Internationale Brigade[4]. Vader was tegen omdat hij vond dat zijn zoon eerst zijn studies moest afmaken.
Op 10 mei 1940 is ook België slachtoffer van de *Blitzkrieg*. Paul neemt dienst bij het Belgische leger dat gemobiliseerd was. Hij migreerde naar Uzès waar hij de CRAB (Centre de recrutement de l’armée belge) vervoegde.
Terug in België datzelfde jaar engageerde hij zich in het verzet aan de ULB (Université Libre de Bruxelles) waar hij studeerde. In 1941 maakt hij deel uit van het Belgisch Leger der Partizanen. Zijn oorlogsnaam was ***Stéphane***. Op korte tijd werd hij korpscommandant en stond aan het hoofd van drie compagnies.

In 1942 krijgen de ouders het bevel om zich aan te geven in de Dossin kazerne te Mechelen, besluiten hierop niet in te gaan en vluchten naar Zwitserland. In Besançon worden ze door de Gestapo aangehouden en overgebracht naar Drancy. Van hieruit worden ze de trein opgezet en gedeporteerd naar Auschwitz waar ze zondermeer verdwijnen in de gaskamers.
Paul onderneemt allerlei verzetsacties. Een van de meest spectaculaire acties doet zich voor in het klooster

Paul Halter alias Stéphane

Les Soeurs du Très Saint-Sauveur, gelegen in de Clémenceaustraat te Anderlecht, waar Zuster-Overste Marie-Aurélie zich sinds september 1942 had ontfermd over 22 joodse kinderen, allen meisjes tussen de 20 maanden en de 12 jaar oud. In de ochtend van de 20ste mei 1943 bonkte onverwacht de SS aan de inkompoort van het klooster. Dikke Jaak, alias van Icek Glogowski stormde het klooster binnen in het gezelschap van enkele SS’ers, met de boodschap dat hij het klooster wilde doorzoeken met het vermoeden dat er joodse kinderen werden verstopt. Zijn vermoeden werd bevestigd. Zuster Marie-Aurélie werd gewaarschuwd. De volgende dag zouden alle Joodse kinderen zouden opgehaald worden en gedeporteerd naar de Dossinkazerne.

Enkele van de ondergedoken kinderen met moeder-overste zuster Marie-Aurélie

Zuster Aurélie neemt contact op met allerlei organisaties en instanties. De kloosterzusters slagen erin om acht meisjes onder te brengen op andere onderduikadressen maar met de overblijvende joodse meisjes weten ze zich geen raad. Uiteindelijk komt Paul Halter, die ondertussen op de hoogte werd gesteld van de bedoelingen van dikke Jaak, de zusters ter hulp. Zijn plan bestond erin dat zij een overval door de Partizanen op het klooster zouden ensceneren en de bedreigde kinderen zouden bevrijden en meenemen.

Anderdaags moest Dikke Jaak en een groep SS’ers vaststellen dat het klooster “overvallen” was en de kinderen verdwenen. De zusters verhaalden de gebeurtenissen in alle geuren en kleuren aan de Gestapo. Zo werden de overblijvende joodse meisjes op een listige, doortastende en moedige manier gered van de dood. Zij zullen ook allemaal ongedeerd de oorlog overleven.

Op **16 juni 1943** wordt Paul Halter op straat aangehouden door een officier van de Geheime Feldpolizei. Op zak heeft hij ravitailleringkaarten, valse identiteitskaarten en veel geld – de soldij van de partizanen-. Hij was toen tweeëntwintig. Hij geeft zich uit als Pierre Dumortier en Jood die ravitailleringkaar-

1 - ***Mensch*** (Jiddisch: _____ *mentsh*) betekent: een persoon van integriteit en eer. Een heel bijzondere, nobele, integere mens, een mens waarop men vertrouwen kan.

2 - **Algemene joodse Arbeidersbond in Litouwen, Polen** en meestal **Bund** genoemd, was een marxistische joodse politieke partij actief in verscheidene landen vanaf 1897.

3 - Iemand die de internationale hulptaal Esperanto kent en gebruikt. Het woord ‘esperanto’ betekent ‘iemand die hoopt’.

4 - De **Internationale Brigades** was de naam voor een republikeinse militaire eenheid die in de Spaanse Burgeroorlog (1936-1939) tegen de rebellerende nationalisten van generaal Francisco Franco vocht. De eenheid werd gevormd door ongeveer 32.000 vrijwilligers uit meer dan 50 landen.

ten en valse paspoorten verkoopt. Na drie maanden opsluiting in de gevangenis van Sint-Gillis, werd hij «vrijgelaten» om net aan de ingang van die gevangenis opnieuw te worden aangehouden door de SIPO-SD[5], die toen de lokalen betrok aan de Louizalaan. Hij werd dan naar de Dossin Kazerne te Mechelen gevoerd. **Op 20 september 1943**, verlaten konvooi XXIIA en XXIIB Mechelen. Paul Halter werd met het **XXIIB – Belgische - konvooi** naar Auschwitz gedeporteerd. Beide konvooien tellen 1425 mensen Onderweg zag hij de kans een stukje papier uit de trein te gooien waarop hij schreef : *Nous partons, nous sommes expédiés vers l'est, impossible de savoir où nous allons, vers la Hollande? Je n'en sais rien, mais pour le moment nous nous portons bien, enfin le morl est bon …* De realiteit was anders. Het konvooi XXII AB bestond uit 1425 mensen. Bij aankomst op 22 september worden 550 stamnummers toegekend, maar 1.269 gedeporteerden laten geen spoor na in de kamparchieven. Bij de bevrijding zijn slechts 32 mensen uit konvooi XXIIA en 19 uit konvooi XXIIB in leven. In Auschwitz kreeg hij het **registratienummer 151610** getatoeëerd.
Vervolgens werd hij te Birkenau op quarantaine

De totale ontmenselijking.
De mens Paul Halter bestond niet meer

geplaatst, volgde dan het bijkamp Fürstengruben, waar hij tot januari 1945 in de mijn gewerkt heeft. Bij de ontruiming van het kamp wist hij te ontsnappen en de Russische troepen te bereiken. Via Krakau, Lublin, Odessa en Marseille keerde hij naar België terug. Het was maart 1945 toen hij in Brussel-Zuid aankwam. Niemand stond hem op te wachten …

5 - **Sicherheitspolizei und Sicherheitsdienst**, de SS-politiedienst verantwoordelijk voor de opsporing en vervolging van de politieke en raciale vijanden van het Derde Rijk.

Spijts alles heeft hij toch zijn weg kunnen vinden in het dagelijkse leven.

Dan begon het zoals hij zelf zegt : *"ik kon de plicht die ik had ten opzichte van de overledenen en de overlevenden niet ontlopen. Ik probeerde hen toch te helpen. Dat bracht me ertoe me actief in te zetten voor de Vriendenbond van gewezen politieke Gevangenen van **Auschwitz-Birkenau**, Kampen en Gevangenen van Silezië.*
Ons enig doel was toen elkaar moreel en materieel steunen en ijveren voor de schadeloosstelling van weduwen en wezen. We streefden er niet naar de herinnering aan onze belevenissen vast te leggen, integendeel, we stelden net alles in het werk om de dingen te vergeten." Toen volgde hij Mariette Alorfer-Génard als voorzitter van de Vriendenbond België der Oud Politiek gevangenen Auschwitz-Birkenau – Kampen en Gevangenissen van Silezië en van de Auschwitz Stichting. In 1980 werd de Stichting Auschwitz opgericht, met Paul Halter voorzitter.

In tegenstelling tot vroeger voelde men nu niet alleen de noodzaak en de plicht aan om te getuigen, de vereniging wil het publiek - voornamelijk jongeren - informeren over het fascisme, het nazisme en hun gruwelijke gevolgen: de Tweede Wereldoorlog, de concentratie- en vernietigingskampen en de genocide van de joden en de zigeuners. Vandaag is de Stichting uitgegroeid tot studiecentrum met uitstraling. Het stimuleert met verschillende projecten het onderzoek naar de uiterst complexe sociohistorische ontwikkelingen die hebben geleid tot het kampensysteem. Het publiceert een aantal tijdschriften en organiseert wetenschappelijke en pedagogische activiteiten in binnen- en in buitenland. Ook bezit ze een uitgebreide bibliotheek en bewaart ze een niet onbelangrijke collectie archieven van voormalige gedeporteerden en overlevenden van de kampen. Deze zijn toegankelijk voor het publiek, voor leerkrachten, studenten en navorsers.

Paul Halter kreeg tal van eretekens. Op 11 december 1992 kreeg hij de titel van baron. De verzetsman van toen blijft ook vandaag nog zich verzetten tegen allerlei vormen van extremisme en alles wat de uitgangspunten van onze democratie, het vrije denken gans in het bijzonder kan bedreigen.

•
• •

Jaren had ik de eer en het "genoegen", als beheerder van de Stichting en als toenmalige voorzitter van de pedagogische commissie, deel te nemen aan de studiereizen naar de vernietigingskampen van Auschwitz-Birkenau. Ik heb van de overlevenden, zij waren toen nog met velen, heel veel gehoord en geleerd. Van Paul Halter gans in het bijzonder ik heb, naast zijn getuigenis, de volgende uitspraak

Enkele van de overlevenden van toen voor het Belgische blok in Auschwitz. *Boven:* Paul Sobol, Jacques Rotenbach.
Onder: Paul Halter, Marie Lipstadt, Pierre Unger, David Lachman.

onthouden en zij is altijd door mijn hoofd blijven zinderen *mijn **persoonlijk verhaal** als zodanig is niet belangrijk, alleen dat je iets doet met mijn verhaal dat is belangrijk.*

Dat heb ik dan sindsdien ook altijd blijven doen , als **getuige van getuigen**.

Lees meer:

- **Paul Halter, numéro 151;610. D'un camp à l'autre.** Paul Halter, Merry Hermanus, coll.la Noria éd.Labor,2004 Brussel, ISBN 2-8040-1898-9 (kan vrij gedownload worden van het internet)
- **Le passage du témoin. Portraits et témoignages de rescapés des camps de concentration et d'extermination nazis.** André Goldberg e.a, La lettre volle / Fondation Auschwitz 1995 Brussel, ISBN 2-87317-033-6
- **Gewapende joodse partizanen van België. Getuigenissen.** Uitgave "De kinderen van Gewapende joodse partizanen van België", 1997
- **Paul Halter. Over het onzegbare in Auschwitz.** Onderhoud met M. Chaumont en Y. Thanassekos gepubliceerd in het driemaandelijks tijdschrift van de Auschwitz-Stichting, april-juni 1991. oorspronkelijk in het Frans gepubliceerd in het Bulletin Trimestriel de la Fondation Auschwitz, januari-maart 1990. , *blz 226- 232*
- **Regards.** Tijdschrift van het Centre Communautaire Laïc Juif Brussel, nummer 705, 2010.

DE KEULENAER Paul

Lees ook:

- **Genummerd voor het leven- De laatste getuigen van de concentratiekampen in Europa (1940-1945).** Davidsfonds Leuven 2009, ISBN 978 90 5826 663 7, *Getuigenis van Paul baron Halter,* blz. 41-45
- **Getuigenisvan Paul Halter, Mijn leven als Stéphane:** http://elaboratio.com/auschwitz.be/index.php?option=com_content&view=article&id=93&Itemid=258

Verborgen oorlogsjaren
Ondergedoken joodse kinderen getuigen
door Herman Vandormael uit Sint-Pieters-Kapelle (Herne)

60 gesprekken met ondergedoken joodse kinderen - Het verhaal van joodse kinderen uit België en Nederland die tijdens WO II maanden of jaren moesten onderduiken om aan de terreur van het naziregime te ontsnappen - Terwijl duizenden leeftijdsgenootjes in veewagens naar 'het Oosten' werden gebracht om er vermoord te worden, konden zij terecht in kloosters, internaten of bij 'gewone' mensen, die hun eigen leven op het spel durfden te zetten. - Een 'ondergedoken kind' leefde voortdurend in angst voor verraad en deportatie. Na de oorlog volgde in vele gevallen nog het ergste drama: het besef dat het 'tijdelijke' afscheid van ouders, broers, zussen en verwanten definitief was geweest.

Een boek van de laatste getuigen. Het resultaat van bijna 60 gesprekken met ondergedoken joodse kinderen. Eindelijk kunnen ze spreken over het trauma dat hun jonge bestaan beheerste en hun verdere leven bleef overschaduwen.

Met tientallen nooit eerder gepubliceerde illustraties. Herman Vandormael werkte meer dan 7 jaar aan dit project.
Herman Vandormael: "De ellende, de angst en de onzekerheid van de ondergedoken joodse kinderen tijdens de Tweede Wereldoorlog is nagenoeg onbeschrijfelijk". tot mijn verbazing was iedere story van de ondergedoken kinderen anders. Allemaal hebben ze op een verschillende wijze de oorlog beleefd. Het zijn aangrijpende en trieste ervaringen maar tegelijk ook hoopvolle verhalen want deze jonge mensen kunnen het nog navertellen Er zijn over de hele wereld nog ruim 1.500 ondergedoken kinderen in leven. Sommigen willen hun wedervaren graag vertellen, voor anderen is het een afgesloten hoofdstuk. Sommigen hebben voor de eerste keer verteld over de pijnlijkste periode in hun leven. Van de veertig geïnterviewden hebben maar een vijftal hun ouders na de oorlog weergezien.
Het boek is ook een ode aan de mensen die hun leven op het spel zetten door zo'n kinderen op te vangen. Menselijkheid en idealisme was hun drijfveer. Het was vooral bij gewone mensen maar ook in instellingen zoals kloosters dan ze konden onderduiken."

Herman Vandormael
Herman Vandormael is doctor in de geschiedenis, en is vandaag ereconservator van het Kasteel van Gaasbeek. Hij is de vertaler van het historische boek Slachtoffer van verraad en intrige. Lamoraal van Egmond 1522-1568.

Verborgen oorlogsjaren
Ondergedoken joodse kinderen getuigen
ISBN:978-90-209-8457-6
Uitgeverij: Lannoo
Prijs: 27,50 euro

SENAAT V-dag 8 mei 2010
(Schoolwedstrijd van de Senaat)

Op zaterdag 8 mei 2010 - de herdenking van het einde van de Tweede Wereldoorlog - maakt de voorzitter van Jury mevrouw Lydia Chagoll de laureaten bekend in het halfrond van de Senaat. www.senate.be

Cultuurcentrum GENK
29 januari 2010: opening tentoonstelling Primo Levi

Verenigingen vzw Acli-Vlaanderen (www.acli-vlaanderen.be) en vzw Auschwitz in Gedachtenis - Stichting Auschwitz (www.auschwitz.be) openden samen op vrijdag 29 januari de tentoonstelling 'Over-leven, Primo Levi als intellectueel, schrijver en getuigen van zijn tijd'. Een vernissage met honderden documenten en talloze foto's over ondermeer de volkerenmoord op de Joden. Een judeociede die Primo Levi overleefde.
Auschwitz
De in 1919 in Turijn geboren Joodse dichter-schrijver verzeilde in de Tweede Wereldoorlog in het verzet tegen de Duitse bezetter. Door verraad belandde de Italiaans-Joodse intellectueel Levi in 1944, met een omweg, in het Poolse uitroeiingskamp Auschwitz.

Philippe Mesnard zie: http://elaboratio.com/auschwitz.be/index.php?option=com_content&view=article&id=187&Itemid=284

“Alleen de beul had zijn eer verloren” José Fosty

Eén seconde. Eén keuze. Eén blik die voorgoed mijn leven zou veranderen. Gedurende al die jaren blijven ze me achtervolgen, die duizenden gezichten, duizenden gelaatsuitdrukkingen, maar geen enkel dat me zo bijblijft als dat laatste…

Ik was 17 wanneer ik mijn droom ging vervullen, zoals iederenn van mijn leeftijd was het mijn vurigste wens om mijn vaderland te dienen. Een wens die ik nu vervloek, en niet alleen die wens, maar mijn hele leven vervloek ik. Leven, wat is dat eigenlijk? Is het een biologisch proces van in- en uitademen? Is leven gewoon aanwezig zijn tussen de ontelbare andere mensen op deze aarde? Hoeveel is 1 leven waard? Hoeveel zijn duizenden levens waard? Kan iemand een antwoord geven op die vragen?

Elk moment van mijn leven keert terug naar 1 dag: 18 januari 1945. Hat was een koude winterdag, ik en mijn makkers wisten al enkele dagen hoe de zaken ervoor stonden. We waren verloren, letterlijk en figuurlijk. Onze Duitse overheid besloot er een einde aan te maken; aan de oorlog, aan de ellende, … en aan onze levens. Mijn leven eindigde althans die avond… Die morgen verzamelen wij (de hele SS) alle häftlinge en voerden onze van hogerop opgelegde bevelen uit: we verlieten onze vertrouwde omgeving en verblijfplaats in Birkenau. Ik had er al die jaren mijn dienst vervuld met grote liefde voor mijn Duitse vaderland. Natuurlijk had mijn liefde voor Duitsland levens gekost, maar zoals ik al zei: wat is een leven waard? Ik was jong, sterk, bouwde mijn leven op, medeplichtig aan moord en trouw aan mijn ‘Führer’. Maar die dag zou ik inzicht krijgen in de wereld, in het leven, in de harten van al mijn slachtoffers.

We begonnen aan onze mars, zoals elke andere dag hadden we toezicht en leiding over de vele gevangenen. We volgden de orders zoals opgedragen: “Wie ziek of uitgeput is, wordt vermoord! Geen getuigen!” Ik deed enkel mijn plicht, dat dacht ik toch…

Iedereen verzwakte en verloor krachten. Voor mij liep een man die sinds enkele uren met zijn laatste krachten toch nog probeerde verder te strompelen. Ik twijfelde geen moment toen hij viel, het was beter zo… Eén schot, één leven, niemand zou het merken tussen al die andere verdwenen levens. Niemand behalve Meshulam. Toen hij zijn vader zag neervallen en het schot hoorde, klonk zijn stem als een noodkreet. Het was een vraag om vrede, om een einde aan alle ellende, om toekomst, … Een toekomst die ik dat kleine jongetje van 5 jaar niet kon geven, niet gunde omwille van zijn voorouders. Meshulam keek naar het lijk van zijn vader, maar enige seconden later draaide hij zich naar mij. Hij keek recht in de ogen van de moordenaar van zijn vader. Daar stonden we dan, 2 kinderen… Eén kind van 17 in veel te groot legeruniform en één kind van 5 in een gevangenenuniform, gedrenkt in het bloed van zijn eigen vader. Het was dat moment, die blik die mijn leven voor eeuwig zou blijven domineren. De blauwe ogen van het kind hielden meer liefde in dan de liefde die ik nog in mijn leven zou krijgen. Die blik sprak over de oorlog: de ontelbare vernederingen, de slagen die het gekregen had, de bittere kou die het doorstaan had, het verdriet dat het geleden had, … Die blik stak in mijn hart als een vlijmscherp mes, het bracht een wonde teweeg die nooit meer zou genezen. Het duurde slechts enkele seconden, ik kon de waarheid niet dragen, dus vernietigde haar. Die ‘haar’ slaat op de blik, op de waarheid en op het leven van een kind. De mars ging verder, maar ik kreeg de blik niet uit mijn gedachten. Ik stapte verder zonder enig besef naar waar of waarom. We hadden al ontelbare kilometers achter de rug, wanneer we in de val zouden lopen. De Sovjettroepen rukten steeds verder op naar het westen en wij waren één van de groepen die het ongeluk tegemoet liepen die dag. Aangezien ik achteraan de groep liep, had ik het geluk dat ik het hulpgeroep van mijn makkers vooraan in de optocht hoorde. Ik rende, vluchtte weg en verstopte me, als een klein kind. Mijn korte leven flitste aan me voorbij, maar het enige dat ik zag waren de ontelbare gezichten van mijn slachtoffers, het bloed dat aan mijn handen kleefde, het gezicht van Meshulam. Ik was één van de weinigen die kon vluchten en nog en kans op een toekomst had. Ik nam die kans met beide handen, ik zou mijn leven beteren, de oorlog was voorbij.

Maar mijn leven beterde niet. Ik werd gekweld door wroeging en spijt. De kinderdroom van soldaat was nu een regelrechte nachtmerrie geworden, waar ik nooit meer uit zou ontwaken. Ondanks het verleden ging ik verder met mijn leven, ik zweeg over alles wat gebeurd was en bouwde verder aan mooie vooruitzichten: de kinderen groeiden op en gingen studeren. De oorlogstijden leken voorbij voor iedereen, er werd niet meer over gesproken. Maar de wroeging in mij begon stilaan wortel te schieten om er uiteindelijk nooit meer weg te gaan. Gelukkig waren er mijn kinderen, ze brachten vreugde in mijn verkrompen leven. Hoewel ze langzaamaan zelf groot werden en zelf kinderen kregen, hielden ze mij op de been met hun levensvreugde. De oorlog had hun ziel nog niet aangetast, evenmin mijn kleinkinderen. Zij waren gelukkig.

Ik hou van mijn kleinkinderen. Zij zijn nog zo onschuldig, zo zonder kwaad. En ik, als hun opa, ben hun held en speelkameraad. wat gaat de tijd toch snel… Terwijl ik dit nu schrijf lig ik op mijn sterfbed. Enkele maanden geleden werd er een longtumor vastgesteld. Sindsdien gaat mijn leven in een sneltempo voorbij, hoewel elke seconde aanvoelt als een eeuwigheid. niet door de pijn aan mijn longen, maar door de angst voor de dood. Ik heb mijn hele leven de waarheid verzwegen en ik ben van plan om die waarheid mee te nemen in mijn graf. Ik wil mijn familie de pijn niet aandoen om hen te vertellen dat ik een moordenaar ben.

Het einde nadert, het is in zicht. Maar is het het einde, of net het begin van een nog ergere nachtmerrie? Stel dat ze me opwachten, al die slachtoffers die ik vermoord heb.

“Opa?” vroeg een kleine kinderstem. Ik legde mijn pen neer. Mijn kleinzoon kwam de kamer binnen. Er hing een kilte in de lucht. Iedereen wist dat het moment aangebroken was. Langzaam en onzeker kwam mijn kleinzoontje op het bed zitten. En toen, toen wist ik het… Alles wat ik mijn leven lang verzwegen en verborgen gehouden had, zag ik terug in zijn engelenogen. Blauw. Blauw zoals de ogen van Meshulam. De tranen rolden over mijn wangen. “Wat heb ik gedaan? Wat heb ik in godsnaam gedaan? Meshulam, Meshulam,… Nee, het spijt me, neen8” prevelde ik. Ik sloot m’n ogen. Zonder dat ik het besefte had ik mijn eigen doodvonnis getekend door die onschuldige mensen te vermoorden. Daar staan ze nu allen: wachtend, zwijgend, wenend… En allen kijken ze mij aan, met maar één vraag op hun lippen: “Wat hebben wij jou verkeerd gedaan? Waarom?” Maar allen houden ze hun hoofd recht. Ze zijn vernederd, geslagen en mishandeld, maar ze hebben hun eer nog. Ik heb de mijne al lang geleden verloren, ergens in mijn jeugd. In elke slag die ik uitdeelde, in elke minachtende blik en in elke moord die ik pleegde…

Ellen EECKHOUT
(6de Economie-Moderne Talen
Sint-Janscollege te Sint-Amandsberg)

V-dag 2010 - Schrijfwedstrijd 2010

Provincie Limburg - Brussel, Natieplein - 8 mei 2010

Baron Paul Halter, Voorzitter van de Stichting Auschwitz - vzw Auschwitz in Gedachtenis, overhandigt het ere-diploma en de cheque ter waarde van € 125,00 aan Sara Weets, laureate Schrijfwedstrijd 2010, voor de Provincie Limburg en dit in het Peristilium van de Senaat.

Foto’s: http://picasaweb.google.com/FrankVanEeckhoudt/8V2010SCHRIJFWEDSTRIJD2010PROVINCIELIMBURG?feat=directlink

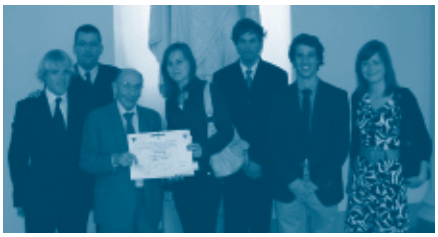

Voor contactname, vraag om inlichtingen, bijkomende informatie…

NAAM, Voornaam: .....
Privé adres, straatnaam: .....
Plaats: ..... Postcode: .....
Tel.: ..... GSM: ..... Fax: .....
E-mailadres thuis & school: .....
Schoolbenaming: .....
Adres: .....
Postcode & Gemeente/Stad: .....
Uw functie in deze instelling en voor welke klas(sen): .....

❒ **STUDIEREIS NAAR AUSCHWITZ-BIRKENAU** (tijdens de paasvakantie 2011):
Ik wens het volledige programma te ontvangen.

❒ **EDUCATIEF PAKKET: "Auschwitz, hoe leg je het uit aan jongeren?":** Dhr. Pol De Grave, pedagogisch medewerker, mag mij contacteren m.b.t. deze handige tafeltentoonstelling van 24 staanfoto's (26 cm x 26 cm) met een handleiding en werkbladen, bevattende 24 thema's. .

❒ **PROJECT "THUIS IN DE STAD (onderwijswandelingen):** Ik wens contactname door Mevr. Anita Hertogen, pedagogisch medewerkster, m.b.t. (stads)wandelingen en herinnering. U gelieve mij een extra exemplaar van Sporen nr. 37 toe te zenden.

❒ **SPOREN, TIJDSCHRIFT VOOR HERINNERINGSEDUCATIE:**
- ❒ Ik wens een bijkomend gratis papieren abonnement op volgend adres: .....
  .....
- ❒ Ik wens dit driemaandelijks tijdschrift gratis elektronisch te ontvangen op het volgende e-mailadres: .....
- ❒ Ik wens een artikel te publiceren over het volgende project: .....

❒ **PROJECT "WEEK TEGEN RACISME 2011":** In maart 2011 zullen vormingen gegeven worden in verschillende scholen. Deze draaien rond thema's, zoals: nazisme, fascisme, nationalisme, xenofobie, Jodenvervolging, deportaties, … Met deze vormingen richten we ons op de eerste plaats naar leerlingen van het secundair beroepsonderwijs. Deze groep wordt immers vaak over het hoofd gezien waar het vormingen betreft. In de week van 21 maart 2011 is er een filmvoorstelling betreffende racisme en de acties hierrond. Het volledig programma wordt later medegedeeld in het tijdschrift SPOREN en op de website. Mijn school/mijn klas wenst mee te werken aan dit project.

❒ **RONDREIZENDE TENTOONSTELLING: "De nazi-concentratiekampen en vernietigingspolitiek in hun historische context 1914-1945"** staat ter beschikking van de scholen en wil in 250 foto's en plans evenals in 250 documenten de belangrijkste momenten evoceren die geleid hebben tot de nazi-kampen en de volkerenmoord op Joden en zigeuners. De tentoonstelling verwijst naar de historische complexiteit en naar de veelheid van oorzaken die heeft geleid tot één van de grootste catastrofen in de geschiedenis van de mensheid: de Eerste Wereldoorlog, de crisissen van de Weimar-republiek, de grote wereldcrisis, de opkomst van het fascisme in Europa, de Tweede Wereldoorlog. Ik wens de uitleningsvoorwaarden evenals de volledige brochure te ontvangen.

❒ **RONDREIZENDE TENTOONSTELLING: "PRIMO LEVI, OVER-LEVEN. Primo Levi als intellectueel, schrijver, en getuige van zijn tijd."** Staat ter beschikking van het grote publiek en gaat over het leven en het werk van Primo Levi die één van de grote getuigen is van onze tijd en overlevende van Auschwitz. Deze tentoonstelling bevat 30 panelen (80cm x 120cm) die teksten en foto's samen brengen, die gemakkelijk op te hangen zijn aan roosters of muur/plafondrails. Ik wens de uitleningsvoorwaarden evenals de volledige brochure te ontvangen.

Datum: ..... Handtekening:

Terug te bezorgen aan de vzw Auschwitz in Gedachtenis
Via fax: 02 512 58 84 - **Via e-mail :** info.nl@auschwitz.be
Per briefwisseling: Huidevettersstraat, 65 – 1000 Brussel

Colofon

Sporen is een uitgave van de
Vzw Auschwitz in Gedachtenis
Eindredactie: Henri Goldberg
Redactiesecretariaat: Frank Van Eeckhout en Pol De Grave
Redactie: Pol De Grave, Anita Hertogen en Frank Van Eeckhout
Druk: Debast Graphics, Sint-Pieters-Leeuw
Verantwoordelijke uitgever: Paul Baron Halter, Edmond Machtenslaan 155 bus 62 te 1080 Brussel

Pedagogische Commissie Auschwitz Stichting:

Griet BROSENS
IV-NIOOO

Pol DE GRAVE
Pedagogisch medewerker
Onderwijsproject "Auschwitz in Gedachtenis"

Gio DE WEERD
Pax Christi Vlaanderen

Remi DONCKERWOLCKE
Raad van Bestuur vzw Auschwitz in Gedachtenis

Silvain KEULEERS
Ere-docent
Raad van Bestuur vzw Auschwitz in Gedachtenis

Nadine LIBENS
Beleidsmedewerker van de voorzitter van de Raad van het GO! Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap

Luc MEYS
Inspecteur-adviseur niet-confessionele zedenleer

Paul MORREN
Ere-Rijksinspecteur Gemeenschapsonderwijs

Pierre NEUHARD
Ere-pedagogisch adviseur Gemeenschapsonderwijs

Prof. Em. dr. Anne-Marie SCHAERLAEKENS
K.U. Leuven

Luc VERNAILLEN
Pedagogisch adviseur Gemeenschapsonderwijs

Franz VERPLANCKE
Sint-Amandscollege Kortrijk

Contact:
Stichting Auschwitz
Vzw Auschwitz in Gedachtenis
Huidevettersstraat 65, 1000 Brussel
Tel: 02/512 79 98 - Fax: 02/512 58 84
e-mail: info.nl@auschwitz.be

Provincie Oost-Vlaanderen
P&V
Nationale Loterij creëert kansen
ethias
Met steun van de Vlaamse overheid